

бов'язання гарантовано покриваються оборотними активами, ознакою такої стабільності є ситуація коли коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів більше коефіцієнта фінансового ризику. На АТП ця умова виконувалася у 2020-2021 рр., але у 2022 р. коефіцієнт фінансового ризику перевищив коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів – це негативна тенденція яка вказує на зменшення фінансової стабільності підприємства.

Перелік посилань:

1. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Суліменко Л.А. Фінансовий аналіз : підручник. Вид. 5-є, доп. Житомир: ЖОО ГО «Спілка економістів України», 2012. 609 с.

2. Фінансовий аналіз : навч. посібник / М.Д. Білик та ін. Київ: КНЕУ, 2005. 592 с.

3. Лахтіонова Л.А. Економічна категорія «фінансова стійкість» в сучасному фінансовому аналізі підприємницької діяльності. *Наукові праці Кіровоградського нац. техн. ун-ту екон. науки*: зб. наук. праць. 2010. Вип. 6. Ч. II. С. 327-338.

4. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ: МАУП, 2006. 152 с.

ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

Маліков В.В., д-р держ. упр., професор

Давидов М.О., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Основною метою бухгалтерського обліку є надання правдивої, повної та достовірної інформації її користувачам для ухвалення обґрунтованих рішень.

Фінансові витрати – витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченням.

Запозичення – позики, векселі, облігації, а також інші види короткострокових і довгострокових зобов'язань, на які нараховуються відсотки.

Під капіталізацією фінансових витрат слід розуміти їх включення до первісної вартості (собівартості) кваліфікаційного активу, що дозволяє більш повно та правдиво відобразити вартість активів підприємства.

Насправді фінансові витрати капіталізуються рідко, так як це вимагає додаткових розрахунків та високого професійного рівня бухгалтера. У публікаціях прикладного характеру досить широко висвітлюється процес капіталізації [1-4], але вони, як правило, повторюють норми законодавства з цього питання [5-6]. У зв'язку з цим доцільним є складання поетапних рекомендацій (порядку) її проведення для використання в практичних цілях.

Порядок проведення капіталізації фінансових витрат можна подати у вигляді блок-схеми, що передбачає виконання робіт у чотири етапи.

Як згадувалося вище, даний матеріал розглянуто й на нормативній основі, і представниками практичної сфери. В даному випадку цей матеріал наводиться лише як складова наукової розробки автора – поетапної рекомендації (порядку) проведення капіталізації фінансових витрат для використання в практичних цілях.

Зупинимось трохи докладніше на кожному етапі.

Етап 1. наявність умов щодо капіталізації. Для застосування капіталізації необхідні три обов'язкові умови:

– такі фінансові витрати виникли лише через створення активу;

– актив, що створюється, кваліфікаційний;

– залучені кошти отримані під відсотки.

Капіталізувати слід такі витрати:

– відсотки по кредитах;

– відсотки за цінними паперами, які випущені (видані) для залучення позикового капіталу (наприклад, облігації та векселі).

При цьому слід звернути увагу, що у будь-якому разі не капіталізуються фінансові витрати за активами, які оці-

нюються за справедливою вартістю. Прикладами таких активів є біологічні активи та інвестиційна нерухомість.

Якщо виконуються всі три умови, слід перейти до етапу 2, інакше – такі фінансові витрати не підлягають капіталізації.

Етап 2. Визначення типу запозичення. Для цілей капіталізації запозичення, що відповідають умовам, викладеним у етапі 1, поділяються на два види:

– ті, які безпосередньо пов'язані зі створенням кваліфікаційного активу;

– ті, які безпосередньо не пов'язані зі створенням кваліфікаційного активу.

Ця класифікація є важливою, так як капіталізація кожного з видів запозичення здійснюється по-різному.

Після визначення типу запозичення за вищенаведеною класифікацією слід перейти до етапу 3.

Етап 3. Визначення суми витрат за відсотками, що підлягають капіталізації, за кожним класифікаційним видом запозичень. На цьому етапі слід відразу зазначити, що і сам процес визначення розглянуто як і нормативній базі, так і у багатьох працях прикладного характеру [1-6].

Спочатку слід звернути увагу на загальні умови визначення такої суми, що наведені в таблиці 1.

Далі для кожного з видів запозичень буде свій порядок для визначення, яка саме величина витрат за відсотками ($K_{ф.р.}$) має капіталізуватися.

Етап 3.1. Кредит пов'язаний із активом. У цьому випадку капіталізуватимуться всі нараховані відсотки.

Етап 3.2. Кредит не пов'язаний із активом. У цьому випадку розрахунок ґрунтуватиметься на формулі (1):

$$K_{ф.р.} = N_{кап} * C_{р.з.}, \quad (1)$$

де $N_{кап}$ – норма капіталізації;

$C_{р.з.}$ – середньозважені витрати на створення активу.

Таблиця 1

Умови визначення суми фінансових витрат,
що підлягають капіталізації

Умова	Порядок дій
Зменшення суми фінансових витрат, що підлягають капіталізації	Суму фінансових витрат, що підлягають капіталізації, слід зменшити на величину доходу, отриманого від тимчасового інвестування отриманих коштів
Отримання кредиту в іноземній валюті	Якщо кредити отримані в іноземній валюті, то курсові різниці щодо них також є витратами, що підлягають капіталізації
Період включення фінансових витрат до складу витрат, що підлягають капіталізації	У собівартість кваліфікаційного активу включається сума відсотків, нарахованих за позиками лише у період створення такого активу
Припинення капіталізації фінансових витрат	Капіталізація фінансових витрат припиняється, коли актив готовий до використання. Зазвичай це відбувається після: 1) введення в експлуатацію об'єктів основних засобів забудовником; 2) введення в експлуатацію об'єктів основних засобів та нематеріальних активів, створюваних підприємством; 3) завершення підрядником виконання робіт з будівельного контракту
Здійснення створення кваліфікаційного активу частинами	Створення кваліфікаційного активу може здійснюватися частинами. Якщо якась частина закінчена і може використовуватися за цільовим призначенням сама по собі (без інших частин), то по такій частині капіталізація фінансових витрат припиняється. Припинення відбувається у періоді, коли всі роботи зі створення такої частини повністю закінчені
Призупинення капіталізації фінансових витрат	Капіталізація фінансових витрат може призупинитися. Це відбувається на період, коли призупинилося виконання робіт зі створення активу. При цьому призупинення має тривати суттєвий час

Порядок визначення норми капіталізації та середньо-зважених витрат на створення кваліфікаційного активу викладено у Методичних рекомендаціях № 1300 [5].

Етап 4. Визначення загальної суми фінансових витрат, що включаються до вартості активу. Наявність цього етапу викликана тим, що запозичення можуть бути двох видів, тому загальна сума, яку слід включити до первісної вартості (собівартості) активу, укладатиметься з сум, отриманих у етапах 3.1 та 3.2.

Виходячи з викладеного матеріалу та зважаючи на запропоновані поетапні рекомендації щодо проведення капіталізації, процес капіталізації стає більш доступним для застосування на практиці бухгалтерами різних рівнів, що забезпечить більш повне та правдиве відображення в обліку активів підприємства.

Перелік посилань:

1. Юровский Б. Нюансы разработки учетной политики относительно необоротных активов. URL: http://www.consult.kharkov.ua/?page=article_show&article_id=1397
2. Меркулова С. Создание квалификационного актива от А до Я. URL: <https://uteka.ua/publication/Sozdanie-kvalifikacionnogo-aktiva-ot-A-do-YA>
3. Куцмида Н. Комментарий. Бухгалтерский учет финансовых расходов. URL:: <http://dtk.com.ua/show/2cid18363.html>
4. Занько Б. Финансовые расходы и их капитализация. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/1931>
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 01.11.2010 р. № 1300.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: затв. наказом М-ва фінансів України від 28.04.2006 р. № 415.